

Informace ze zdravotnictví Jihomoravského kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Brno
18.7.2003

9

Ambulantní péče v oboru tuberkulózy a respiračních nemocí v Jihomoravském kraji v roce 2002

Podkladem pro zpracování dat o ambulantní činnosti oboru tuberkulózy a respiračních nemocí je výkaz A (MZ) 1-01 za rok 2002, který je součástí Programu statistických zjišťování v ČR uveřejněného ve Sbírce zákonů formou vyhlášky ČSÚ, pro rok 2002 vyhláškou č. 393/2002 Sb., ze dne 13.11.2001.

Roční výkaz o činnosti oboru tuberkulózy a respiračních nemocí A (MZ) 1-01 vyplňuje každá ambulantní ordinace TRN, včetně ambulantních částí nemocnic ve státních i nestátních zdravotnických zařízeních všech rezortů. V Jihomoravském kraji jsou ambulance oboru tuberkulózy a respiračních nemocí v zařízeních rezortu zdravotnictví a spravedlnosti. Z 25 zařízení v kraji, která mají zpravodajskou povinnost, pouze jedno zařízení výkaz nedodalo, tzn., že návratnost vyplněných ročních výkazů byla 96 %.

Ambulantní péče v oboru tuberkulózy a respiračních nemocí

Ambulantní péči v oboru TRN zabezpečovalo v kraji celkem 27,64 lékařů a 64,12 středních zdravotnických pracovníků (vždy přepočtený počet). V roce 2001 to bylo 27,86 lékařů a 64,70 středních zdravotnických pracovníků. Na jedno lékařské místo připadalo v kraji přibližně 40 586 obyvatel (40 584 v roce 2001).

Při výpočtu ukazatelů o činnosti oboru jsou sledované údaje přepočítávány na lékařská místa, včetně smluvních, uváděná na výkazech, tzn. na lékaře, kteří odevzdali vyplněný výkaz (27,34 lékařů). Smluvní pracovníci představují v kraji 0,70 úvazku lékaře (1,30 v roce 2001). Jedná se o pracovníky, kteří poskytují v zařízení zdravotní péči a nepatří do evidenčního počtu, tzn. že pracují na dohodu, na smlouvu o dílo nebo jako spolupracující rodinní příslušníci.

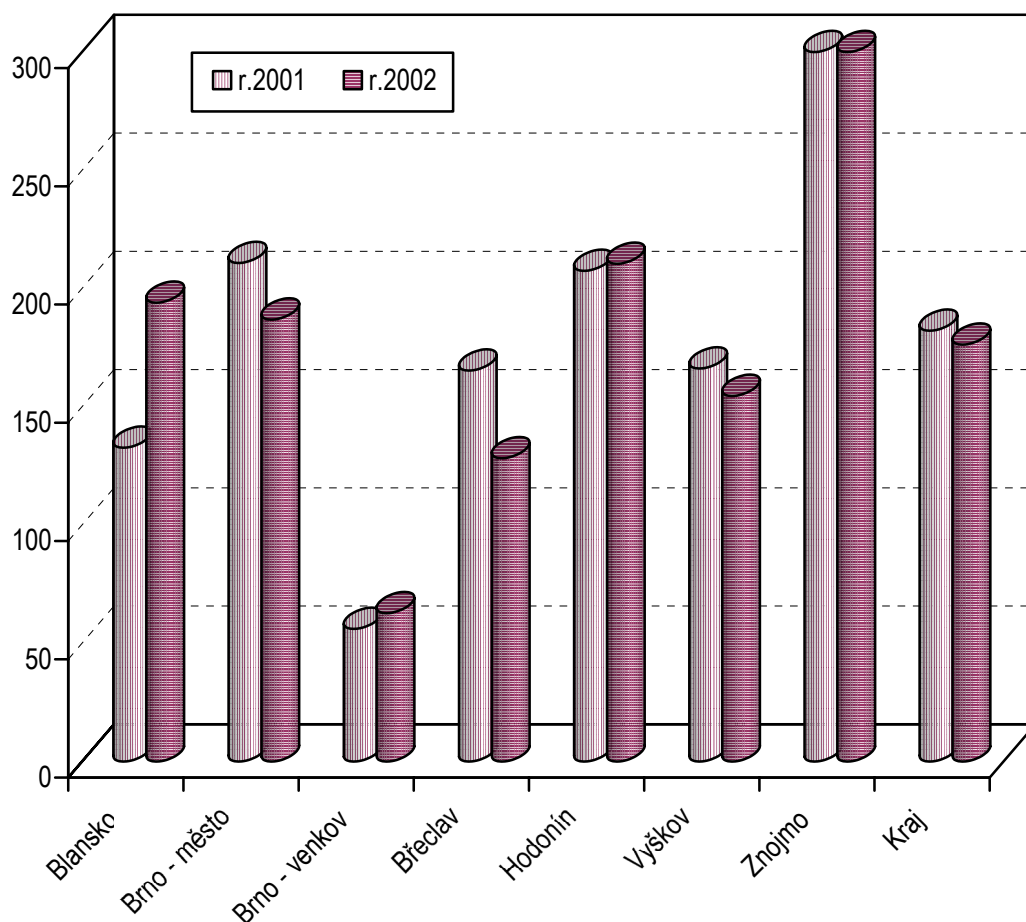
V průběhu roku 2002 bylo v ordinacích TRN provedeno 197 960 ambulantních ošetření-vyšetření (dále jen ošetření), tj. o 8 462 méně než v roce minulém. Počet ošetření poklesl především v okrese Břeclav (- 4 817, tj. o -23 %) při stejném přepočteném počtu lékařů a v okrese Brno-město (- 10 328, tj. o -13 %), zde počet lékařských míst proti roku 2001 vzrostl o 0,68. Výrazný nárůst ošetření zaznamenal okres Blansko, kde při stejném počtu lékařských míst bylo vykázáno o 45 % ošetření více než v roce 2001. Na celkovém počtu ošetření v kraji v roce 2002 se okres Brno-město podílel 35 % (69 416). Na 1 000 obyvatel připadalo celkem 176,3 ošetření. (182,2 v roce 2001). Krajskému průměru se vymyká okres Znojmo (306,2 ošetření) a okres Brno-venkov (62,7 ošetření).

Činnost oboru tuberkulózy a respiračních nemocí

Území	Lékaři (přepočtený počet)	SZP (přepočtený počet)	Počet ošetření-vyšetření	
			celkem	na 1 000 obyvatel ¹⁾
Blansko	2,00	4,00	20 848	194,0
Brno-město	12,00	27,00	69 416	186,9
Brno-venkov	2,00	3,00	10 086	62,7
Břeclav	3,60	6,80	15 837	128,3
Hodonín	3,74	10,60	33 476	210,5
Vyškov	2,00	3,60	13 384	154,6
Znojmo	2,00	8,62	34 913	306,2
Jihomoravský kraj	27,34	63,62	197 960	176,3

¹⁾ ČSÚ, počet obyvatel k 1.7.2002

Počet ošetření - vyšetření na 1 000 obyvatel

Osoby s rizikem onemocnění tuberkulózou a plicní rakovinou

Ambulantní pracoviště evidovala celkem 4 553 osob se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou nebo jinou mykobakteriózou, z toho ve skupině R1 ²⁾ bylo 74,4 % osob a ve skupině R2 ³⁾ 25,6 %. Z celkového počtu osob se zvýšeným rizikem onemocnění tvořily děti mladší 15 let 1,7 % (2 děti ve skupině R1 a 77 dětí ve skupině R2).

Pro vyšší riziko onemocnění plicní rakovinou bylo léčeno 7 594 osob, převažovali kuřáci s vysokým konzumem cigaret ⁴⁾ (94,6 %). Osoby s profesionální expozicí kancerogenů se podílely necelými 5,4 % a u 3 osob byly zjištěny dysplastické buňky ve sputu.

Osoby s rizikem onemocnění tuberkulózou a plicní rakovinou

Území	Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou				Osoby s vyšším rizikem onemocnění plicní rakovinou
	skupina R1 ²⁾		skupina R2 ³⁾		
	celkem	z toho děti 0-14 let	celkem	z toho děti 0-14 let	
absolutně					
Blansko	452	-	43	1	678
Brno-město	1 043	-	382	13	1 825
Brno-venkov	177	-	24	6	89
Břeclav	192	-	68	3	1 409
Hodonín	511	2	268	22	2 369
Vyškov	308	-	93	10	64
Znojmo	706	-	286	22	1 160
Jihomoravský kraj	3 389	2	1 164	77	7 594
na 10 000 obyvatel ⁵⁾					
Blansko	42,1	-	4,0	0,6	63,1
Brno-město	28,2	-	10,3	2,5	49,3
Brno-venkov	11,0	-	1,5	2,3	5,5
Břeclav	15,6	-	5,5	1,5	114,3
Hodonín	32,2	0,8	16,9	8,7	149,4
Vyškov	35,6	-	10,7	7,2	7,4
Znojmo	61,9	-	25,1	11,6	101,7
Jihomoravský kraj	30,2	0,1	10,4	4,5	67,7

²⁾ Skupina R1 - do této skupiny se zařazují osoby, které mají závažné přidružené nemoci, závažné přidružené podmínky nebo rozsáhlé zbytkové změny po léčení tuberkulózy nebo jiné mykobakteriózy.

³⁾ Skupina R2 - do této skupiny se zařazují osoby v kontaktu s bakteriologicky ověřenou tuberkulózou nebo jinou mykobakteriózou.

⁴⁾ Jedná se o množství vykouřených cigaret hodnocené těmito kritérii: osoby kouřící minimálně 20 cigaret denně po dobu 20 let, popř. ve věku nad 45 let.

⁵⁾ ČSÚ, počet obyvatel k 31.12.2002.

Očkování BCG a vyšetření tuberkulinovým testem

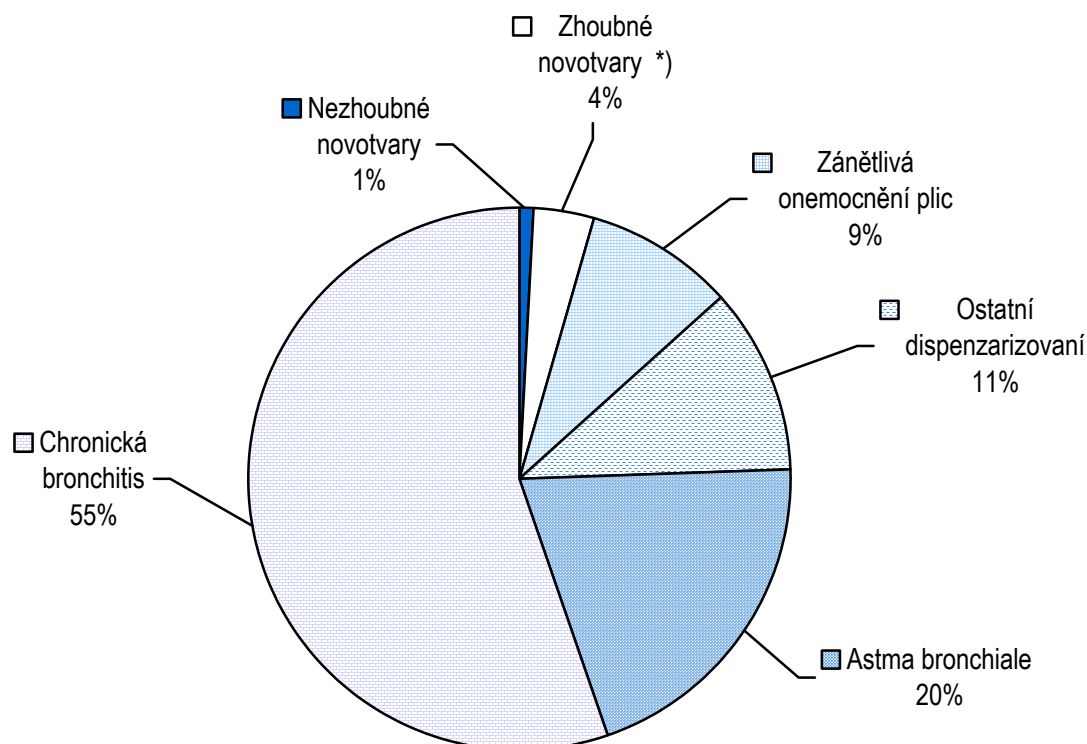
Tuberkulinový test byl aplikován 18 146 osobám, z toho bylo 14 963 dětí. Výsledek tbk testu v intervalu 0-5 mm mělo 61 % osob, v intervalu 6-15 mm 37 % a nad 15 mm 2 %. Nově, či na základě negativní tuberkulinové zkoušky, bylo provedeno BCG očkování 10 945 osobám, v tom bylo 6,2 % dětí ve stáří 0 až 42 dní, 14,5 % 2 letých dětí, 70,2 % 11 letých dětí a 9 % ostatních osob. Komplikace po BCG očkování byly zjištěny u 0,7 % očkovaných osob.

Dispenzarizace pro netuberkulózní onemocnění dýchacího ústrojí

Na ambulantních pracovištích TRN bylo pro netuberkulózní onemocnění dýchacího ústrojí dispenzarizováno celkem 44 035 osob, 48,6 % žen a 51,4 % mužů. Mezi dispenzarizovanými bylo 64 dětí, 31 chlapců a 33 děvčat. Nejčastější příčinou dispenzarizace byla chronická bronchitis (55,2 %), astma bronchiale (20,3 %) a zánětlivá onemocnění plic (8,8 %). Zhoubné novotvary dýchacího ústrojí cytologicky nebo histologicky ověřené se podílely na celkové dispenzarizaci 3,3 %, neověřené 0,3 %, nezhoubné novotvary dýchacího ústrojí 0,9 %. Děti byly dispenzarizovány pro astma bronchiale (22 dívky, 21 chlapec), chronickou bronchitis (5 dívek, 6 chlapců) a zánětlivá onemocnění plic (6 dívek, 4 chlapci).

Nově bylo dispenzarizováno 5 161 osob včetně dětí, tj. 11,7 % z celkového počtu, podíl žen činil 45,9 % a podíl mužů 54,1 %. Nejčastější příčinou nově dispenzarizovaných byla chronická bronchitis (40,9 %), zánětlivá onemocnění plic (20,8 %) a astma bronchiale (19,6 %).

Podíl dispenzarizovaných pro netuberkulózní onemocnění dýchacího ústrojí

*) zhoubné novotvary cytologicky nebo histologicky ověřené i neověřené

Osoby dispenzarizované pro netuberkulózní onemocnění dýchacího ústrojí

Onemocnění (Diagnóza MKN 10)	Celkem		z toho			
			děti (0-14 let)		osoby nově přijaté (nově zjištěná onemocnění)	
	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži
Zhoubné novotvary DÚ ověřené cytolog. nebo histolog. (C33, C34.0-9, C39.9)	376	1 090	-	-	123	387
Neověř. zhoubné novotvary DÚ	56	95	-	-	25	47
Nezhoubné novotvary DÚ (D14.2-4, D19.0)	190	209	-	-	13	20
Zánětlivá onemocnění plic (J12.0-9, J13, J14, J15.0-9, J16.0,8, J17.0-8, J18.0-9, J85.0-2)	1 638	2 254	6	4	472	599
Chronická bronchitida (J41.0-8, J42, J44.0-9)	11 728	12 562	5	6	946	1 167
Astma bronchiale (J45.1-9, J46)	5 237	3 691	22	21	631	381
Emfyzém plic (J43.0-9)	146	289	-	-	12	28
Bronchiektázie (J47)	154	190	-	-	5	9
Sarkoidóza (D86.0,2)	692	327	-	-	29	18
Pneumokoniózy (J60, J61, J62.0-8, J63.0-8, J64, J65, J66.0-8)	27	337	-	-	1	4
Difúzní plicní fibrózy a alergická alveolitis (J67.0-9, J84.0-9)	265	216	-	-	29	28
Nenádorová onem. pohrudnice (J86.0,9, J90, J91, J92.0,9, J93.0-9, J94.0-9)	404	653	-	-	23	37
Nemoci plicního oběhu a následky oběhových změn (I26.0,9, I27.0-9, I28.0-9)	164	203	-	-	19	9
Jiná netbc onemocnění DÚ se závažným průběhem (J68.0-9, J69.0-8, J 70.0-9, J80, J96.0-9, J98.0,4,6-9)	342	500	-	-	41	58
Celkem	21 419	22 616	33	31	2 369	2 792

Vypracovala: Ivana Karasová